

PHÁT TRIỂN CON NGƯỜI VIỆT NAM TRÊN CƠ SỞ PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC - ĐÀO TẠO

NGUYỄN VĂN SON (*)

Khẳng định phát triển con người Việt Nam vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển kinh tế - xã hội và để phát triển con người Việt Nam, giáo dục - đào tạo là "quốc sách hàng đầu", là phương tiện chủ yếu quyết định chất lượng con người, là nền tảng để thực hiện chiến lược phát triển con người, trong bài viết này, tác giả đã đưa ra và luận giải vai trò to lớn đó của giáo dục - đào tạo trong việc gia tăng giá trị cho con người cả về tinh thần, đạo đức, tâm hồn, trí tuệ, kỹ năng lao động, ... lẫn thể chất.

Cúng ta đều biết, con người là trung tâm của mọi sự phát triển, vừa là mục đích, vừa là động lực của sự phát triển. Phát triển con người là sự gia tăng giá trị cho con người cả về tinh thần, đạo đức, tâm hồn, trí tuệ, kỹ năng, ... lẫn thể chất. Phát triển con người nhằm gia tăng các giá trị đó cho con người là làm cho con người trở thành người lao động có những năng lực và phẩm chất cần thiết, đáp ứng được những yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội.

Nhận thức rõ vị trí và tầm quan trọng của sự nghiệp phát triển con người, trong công cuộc đổi mới đất nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa, khi thông qua *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội*, Đảng ta đã khẳng định phát triển con người Việt Nam mới - "con người có ý thức làm chủ, ý thức trách nhiệm công dân; có tri thức, sức khoẻ và lao động giỏi; sống có văn hoá và tình nghĩa; giàu lòng yêu nước và tinh thần quốc tế chân chính"(1) - vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển kinh tế - xã hội. Và, khi xác định đường

lối đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá, Đảng ta đã khẳng định "lấy việc phát huy nguồn lực con người làm yếu tố cơ bản cho sự phát triển nhanh và bền vững". Quan điểm đó của Đảng ta cho thấy, sự nghiệp phát triển con người Việt Nam mới - con người Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá - liên quan đến nhiều lĩnh vực, trong đó lĩnh vực mà theo chúng tôi, vừa cơ bản, vừa mang tính quyết định đối với việc nâng cao chất lượng con người Việt Nam là *giáo dục - đào tạo*.

Thật vậy, khi phát triển con người được coi là yếu tố quyết định sự phát triển của mỗi quốc gia, thì *phát triển giáo dục - đào tạo là phương tiện chủ yếu quyết định chất lượng con người, là nền tảng của chiến lược phát triển con người*. Với tính cách là động lực của sự phát triển kinh tế - xã hội, giáo dục - đào tạo

(*) Thạc sĩ, Trường Cao đẳng Phát thanh - Truyền hình I.

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội*. Nxb Sự thật, Hà Nội, 1991, tr.15.

chuẩn bị con người cho sự *phát triển bền vững* trên tất cả các lĩnh vực, cho lợi ích hiện tại và cho lợi ích tương lai của đất nước. Nhận thức rõ vị trí và vai trò to lớn ấy của giáo dục - đào tạo, Đảng ta đã thường xuyên quan tâm tới việc phát triển giáo dục và đào tạo. Trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá hiện nay, cùng với khoa học và công nghệ, giáo dục và đào tạo đã được Đảng ta coi là "*quốc sách hàng đầu* nhằm nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài"(2).

Cùng với tiến trình đổi mới đất nước, nền giáo dục nước ta đã có bước phát triển mới. Chúng ta đã đạt chuẩn quốc gia về xoá mù chữ và phổ cập giáo dục tiểu học, việc phổ cập giáo dục trung học cơ sở đã được triển khai một cách tích cực, quy mô giáo dục tiếp tục được mở rộng; trình độ dân trí và chất lượng nguồn nhân lực được nâng lên, chất lượng giáo dục toàn diện đã có những chuyển biến nhất định. Sự nghiệp giáo dục ngày càng được đề cao và được toàn xã hội quan tâm. Song, bên cạnh những thành tựu, nền giáo dục nước ta còn đứng trước nhiều khó khăn, yếu kém, nhất là về chất lượng và quản lý nhà nước về giáo dục. Cơ cấu giáo dục còn bất hợp lý, mất cân đối, chưa đáp ứng kịp thời những đòi hỏi lớn và ngày càng cao về nhân lực cho công cuộc phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá(3). Sau nhiều năm đổi mới, có thể nói, nền giáo dục nước ta vẫn còn không chỉ yếu kém về quy mô và cơ cấu, mà cả về chất lượng và hiệu quả, về kỷ cương trong giáo dục, về thực hiện công bằng xã hội trong giáo dục, về đội ngũ

giáo viên. Do vậy, để khắc phục những yếu kém này, để công tác giáo dục - đào tạo phát triển một cách lành mạnh, thật sự trở thành "*quốc sách hàng đầu*", thành phương tiện đắc lực để phát triển trí tuệ, nâng cao dân trí, bồi dưỡng nhân tài, trang bị kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ cho người lao động, tạo ra nguồn lao động có chất lượng cao phục vụ sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, chúng ta nhất thiết phải tiếp tục đổi mới, phát triển sự nghiệp giáo dục - đào tạo với tốc độ nhanh hơn, chất lượng tốt hơn, hiệu quả lớn hơn, đồng thời bảo đảm công bằng xã hội trong giáo dục. Theo chúng tôi, thực hiện chủ trương này của Đảng, trước mắt chúng ta cần phải đặc biệt tập trung giải quyết những nhiệm vụ sau đây:

- Thứ nhất, *tiếp tục nâng cao chất lượng và hiệu quả giáo dục*; tạo chuyển biến cơ bản về chất lượng giáo dục, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo, thực hiện giáo dục toàn diện, đặc biệt chú trọng giáo dục tư tưởng - chính trị, nhân cách, đạo đức, lối sống cho người học.

- Thứ hai, *phát triển quy mô giáo dục* cả đại trà và mũi nhọn trên cơ sở bảo đảm chất lượng và điều chỉnh cơ cấu đào tạo, gắn đào tạo với yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, đào tạo với sử dụng.

- Thứ ba, *thực hiện công bằng xã hội trong giáo dục*; đảm bảo công bằng về cơ hội học tập cho mọi người, tạo điều kiện

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VIII*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 1996, tr.107.

(3) Xem: Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2006, tr.153-154, 170-171.

để toàn xã hội học tập và học tập suốt đời. Như vậy, có thể nói, để tiếp tục đổi mới, phát triển sự nghiệp giáo dục - đào tạo, trước hết, chúng ta cần phải *nhận thức đúng vị trí và vai trò của giáo dục - đào tạo*, phải làm cho toàn Đảng, toàn dân *nhận thức sâu sắc rằng, giáo dục - đào tạo là nền tảng của chiến lược phát triển con người*. Bởi lẽ, mọi chiến lược phát triển kinh tế - xã hội sẽ không thể thành công nếu không thực hiện tốt chiến lược phát triển giáo dục - đào tạo. Nhiệm vụ chiến lược này càng trở nên cấp thiết trong điều kiện hiện nay, khi tỷ lệ lao động cơ bắp ngày một giảm, còn lao động trí tuệ ngày càng gia tăng; khi lợi thế so sánh dựa trên số lượng lao động và giá nhân công rẻ cũng ngày một giảm do những thành tựu mà cuộc cách mạng khoa học - công nghệ hiện đại mang lại. Giáo dục - đào tạo đóng vai trò quyết định trong phát triển con người để qua đó, xây dựng nguồn lực con người chất lượng cao, nguồn lực do chính chúng ta tạo nên chứ không thể chuyển giao từ bên ngoài như chuyển giao công nghệ, không thể thu hút từ các nước phát triển như thu hút vốn đầu tư. Bởi thế, để đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá gắn với phát triển kinh tế tri thức, giáo dục - đào tạo phải đi trước một bước, thậm chí đi trước nhiều bước.

Cùng với việc nhận thức đúng vị trí và vai trò của giáo dục - đào tạo, chúng ta cần tiếp tục *đổi mới hệ thống giáo dục - đào tạo ở tất cả các bậc học, đổi mới từ nội dung, chương trình đến phương pháp giáo dục - đào tạo* theo hướng "chuẩn hoá, hiện đại hoá", tăng cường tư duy sáng tạo, năng lực tự học, tự tu dưỡng, tự tạo việc làm để sản phẩm đào tạo ra có chất

lượng cao, đáp ứng được yêu cầu đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Mục tiêu tổng quát của giáo dục - đào tạo không chỉ là nâng cao dân trí, cũng không chỉ là dạy nghề, mà còn phải tạo ra được một nền tảng học vấn cần thiết cho mọi công dân, phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, đồng thời phát hiện, bồi dưỡng và đào tạo nhân tài, xây dựng đội ngũ chuyên gia giỏi về khoa học, kỹ thuật, công nghệ, quản lý và kinh doanh. Mục tiêu cuối cùng, mục tiêu cao nhất của giáo dục - đào tạo là dạy người. Và, do vậy, gắn dạy chữ, dạy nghề với dạy người phải trở thành tư tưởng xuyên suốt, chỉ đạo mọi hoạt động, mọi lĩnh vực liên quan đến giáo dục - đào tạo.

Việc xây dựng *hệ thống kiến thức* giáo dục và đào tạo cần thực hiện theo phương châm cơ bản, hiện đại, thiết thực, bám sát yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và xu thế tiến bộ của thời đại. *Nội dung giáo dục* bao gồm không chỉ những kiến thức về khoa học, kỹ thuật, công nghệ, chuyên môn, nghiệp vụ, mà còn cả những kiến thức về văn hoá, nhân văn, về những giá trị văn hoá, nhân văn của con người Việt Nam. Do vậy, phải giáo dục cho các thế hệ người Việt Nam lòng quyết tâm, ý chí tự lực tự cường, không cam chịu đói nghèo, lạc hậu. Đồng thời, chúng ta còn phải giáo dục cho họ về đạo đức, thể chất, văn hoá lao động công nghiệp, ý thức tiết kiệm, tinh thần lao động, trách nhiệm công dân, ý thức dân tộc và những hiểu biết về môi trường sinh thái, về văn hoá pháp luật và văn hoá dân chủ; chuẩn bị cho họ tâm lý và thói quen sống và làm việc trong một xã hội công dân có kỷ cương, pháp luật nghiêm

minh. Nội dung giáo dục - đào tạo phải trở thành yếu tố quyết định trong việc tạo ra những con người có nhân cách phù hợp với yêu cầu phát triển đất nước. Việc đào tạo chuyên môn, trình độ học vấn cho mỗi con người là rất quan trọng, song nó không thể quan trọng hơn khía cạnh đạo đức, nhân văn. Bởi lẽ, đức chính là cái gốc để làm người và đạo đức, văn hoá đạo đức được coi là yếu tố cơ bản đem lại "sức khoẻ tinh thần", tạo môi trường xã hội lành mạnh để phát triển con người.

Cùng với đó, các giá trị truyền thống của dân tộc Việt Nam cũng phải được coi là một nội dung giáo dục - đào tạo. Những giá trị truyền thống mà dân tộc ta lưu giữ, được truyền từ đời này sang đời khác cần phải được bảo tồn và phát huy. Kinh nghiệm lịch sử cho thấy, muốn đạt hiệu quả giáo dục tốt, chúng ta cần khai thác các giá trị truyền thống một cách hợp lý, có kế thừa, có cách tân, sao cho mục đích đạt tới là vượt ra khỏi xã hội truyền thống để bước vào xã hội hiện đại, nghĩa là truyền thống nhưng phải cách tân, hiện đại. Chẳng hạn, bên cạnh việc giáo dục cho con người Việt Nam biết sống có tình, có nghĩa, biết kế thừa truyền thống đoàn kết của người Việt, phải giáo dục cho họ phong cách sống hiện đại, có lý, có luật, biết lao động cần cù đi đôi với tính toán khoa học trong sản xuất, kinh doanh, tiết kiệm trong chi tiêu. Phát triển đất nước theo hướng công nghiệp hoá, hiện đại hoá luôn đòi hỏi chúng ta phải biết khai thác, sử dụng những mặt tích cực của truyền thống và các giá trị truyền thống, phát triển các giá trị đó, đồng thời phải biết tiếp thu những giá trị văn hoá, văn minh nhân loại.

Theo đó, có thể nói, để cho con người -

sản phẩm của giáo dục - đào tạo có đủ những năng lực và phẩm chất cần thiết, đáp ứng được những đòi hỏi ngày càng cao của sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá gắn với phát triển kinh tế tri thức thì nội dung giáo dục - đào tạo phải được định hướng theo hướng "xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện về chính trị, tư tưởng, trí tuệ, đạo đức, thể chất, năng lực sáng tạo, có ý thức cộng đồng, lòng nhân ái, khoan dung, tôn trọng nghĩa tình, lối sống có văn hoá, quan hệ hài hoà trong gia đình, cộng đồng và xã hội..., tự hoàn thiện nhân cách, kế thừa truyền thống cách mạng của dân tộc, phát huy tinh thần yêu nước, ý chí tự lực, tự cường xây dựng và bảo vệ Tổ quốc"(4).

Cùng với việc đổi mới nội dung, *phương pháp giáo dục - đào tạo* cũng cần có sự đổi mới thật sự theo hướng biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo nhằm kích thích, phát huy tính chủ động tích cực, thúc đẩy sự phát triển trí tuệ và khai thác khả năng sáng tạo của người học, giúp họ hình thành năng lực và phương pháp tư duy khoa học. Bởi lẽ, giờ đây, hiệu quả của giáo dục - đào tạo không chỉ được tính bằng lượng kiến thức đã truyền đạt, mà còn là và chủ yếu là phải tính bằng sự phát triển của năng lực sáng tạo, phương pháp tư duy khoa học, khả năng thích nghi và khả năng biến tri thức thành kỹ năng của người lao động. Đây chính là điều cần thiết với người học, là nền tảng và phương tiện quan trọng giúp họ đạt hiệu quả cao không chỉ trong

(4) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*. Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2001, tr.114.

hoạt động thực tiễn, mà cả trong quá trình tiếp tục tự đào tạo, cập nhật kiến thức thường xuyên.

Việc khơi dậy ở các thế hệ người Việt Nam niềm tự hào chính đáng về truyền thống tốt đẹp của gia đình, dòng họ, quê hương để qua đó, khuyến khích ý thức cố gắng học tập, tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu của họ, để họ sống, học tập và lao động xứng đáng với truyền thống của gia đình, dòng họ, quê hương, xứng đáng với truyền thống hiếu học của dân tộc Việt Nam cũng là điều hết sức cần thiết.

Thêm nữa, trong thời đại ngày nay, để sự nghiệp đổi mới giáo dục - đào tạo có hiệu quả, *xã hội hoá, dân chủ hoá và nhân văn hoá giáo dục - đào tạo phải được coi là những nguyên tắc.*

Để *xã hội hoá* giáo dục - đào tạo một cách có hiệu quả, chúng ta cần huy động toàn xã hội làm giáo dục, động viên các tầng lớp nhân dân góp sức xây dựng nền giáo dục quốc dân dưới sự quản lý của Nhà nước. Có thể nói, đây là một tư tưởng chiến lược, tư tưởng coi sức mạnh của toàn xã hội là điều kiện tiên quyết để phát triển sự nghiệp giáo dục - đào tạo một cách có hiệu quả, lâu dài, chứ hoàn toàn không phải là một giải pháp tình thế, có tính chất sách lược. Do vậy, xã hội hoá giáo dục - đào tạo cần phải được hiểu là "giáo dục cho mọi người", "cả nước trở thành một xã hội học tập". Xã hội hoá giáo dục - đào tạo là làm cho giáo dục, đào tạo đáp ứng được những nhu cầu đa dạng, phong phú của xã hội, của từng ngành, từng địa phương, biến nhà trường từ một thể chế nhà nước thành một thể chế xã hội - nhà nước, một hệ thống mở đa dạng, mềm dẻo và gắn liền với tiến

trình phát triển kinh tế - xã hội; đồng thời thu hút được nhiều nguồn lực khác nhau tham gia xây dựng và phát triển sự nghiệp giáo dục - đào tạo, tạo nên sự hoà hợp, sự gắn kết giữa cá nhân và xã hội.

Cùng với đó, *dân chủ hoá* giáo dục - đào tạo cần phải được coi là một động lực quan trọng thúc đẩy tính năng động, năng lực sáng tạo, tính tích cực xã hội của cả chủ thể và khách thể tham gia giáo dục - đào tạo và qua đó, nâng cao chất lượng giáo dục - đào tạo. Bởi lẽ, trong thời đại ngày nay, sự bình đẳng về cơ hội học tập đã được xác định là một trong những mục tiêu trọng yếu của dân chủ hoá giáo dục - đào tạo và đến lượt mình, điều này đòi hỏi Nhà nước phải bảo đảm cho mọi người đều có cơ hội học tập để họ có được một nghề nghiệp xứng đáng. Một xã hội càng có nhiều người được học tập và có nhiều cơ hội học tập thì sức mạnh xã hội sẽ càng được nhân lên.

Nhân văn hoá giáo dục - đào tạo cũng cần phải được coi là một định hướng chiến lược. Bởi lẽ, nhân văn hoá giáo dục - đào tạo là hướng tới việc hình thành và phát triển toàn diện nhân cách cho người được giáo dục - đào tạo, đem lại cho họ không chỉ kiến thức khoa học, trình độ học vấn, mà còn hàng loạt phẩm chất cần thiết ở con người. Đó là niềm tin trên cơ sở hiểu biết, là tinh thần phê phán, tôn trọng sự thật và chân lý, thái độ trọng thực tiễn và hiệu quả, là những quan niệm về lẽ sống, về các chuẩn mực đạo đức, các giá trị thẩm mỹ, về cội nguồn văn hoá dân tộc, phương pháp tư duy khoa học, biết kết hợp truyền thống với hiện đại và về những định hướng giá trị

mà con người Việt Nam cần vươn tới...

Để đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá gắn với phát triển kinh tế tri thức, giáo dục - đào tạo cần có sự phát triển vượt bậc. Sự phát triển này phải là kết quả của quá trình kết hợp đồng thời giữa mở rộng quy mô giáo dục - đào tạo với nâng cao chất lượng và hiệu quả của giáo dục và đào tạo. *Mở rộng quy mô giáo dục - đào tạo là tăng số lượng người học bằng cách đa dạng hoá các hình thức và loại hình giáo dục - đào tạo để các tầng lớp dân cư có điều kiện nâng cao dân trí, mở mang kiến thức. Mở rộng quy mô giáo dục - đào tạo phải đi đôi với nâng cao chất lượng trên cơ sở tiếp thu những tiến bộ khoa học và công nghệ hiện đại cả về nội dung kiến thức và phương pháp giáo dục - đào tạo.* Vấn đề này phụ thuộc vào nhiều yếu tố, từ nội dung chương trình đến người thầy, phương pháp, phương tiện vật chất..., trong đó khâu thanh tra giáo dục giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Vì vậy, cần thường xuyên kiểm tra, đánh giá, xác minh dư luận xã hội về chất lượng đào tạo, nhất là với các trường dân lập, tư thục để lập lại trật tự, kỷ cương trong giáo dục.

Để đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá, một trong những nhiệm vụ quan trọng của giáo dục - đào tạo là *phát hiện, đào tạo và bồi dưỡng tài năng để qua đó, tạo ra đội ngũ chuyên gia giỏi.* Bởi lẽ, đội ngũ này ngày càng cho thấy họ thực sự là tài sản quý hiếm của mỗi quốc gia và ngày càng trở nên quý giá trong thời đại ngày nay, khi sức mạnh của mỗi dân tộc được đo bằng sức mạnh của

nguồn lực trí tuệ. Trong điều kiện không thể có được một chương trình đào tạo và bồi dưỡng mà tự nó đủ làm nảy sinh nhân tài, chúng ta cần đến một môi trường hoạt động thuận lợi, có thể thúc đẩy sự xuất hiện nhân tài. Môi trường đó phải là môi trường có khả năng kích thích tư duy sáng tạo, đáp ứng nhu cầu thông tin và các phương tiện cần thiết cho hoạt động sáng tạo, môi trường mà ở đó, những học sinh có năng khiếu thực sự phát huy được những năng khiếu của mình... Để có được môi trường đó, chúng ta cần "có chính sách hỗ trợ đặc biệt những học sinh có năng khiếu, hoàn cảnh sống khó khăn được theo học ở các bậc học cao. Có quy hoạch và chính sách tuyển chọn người giỏi, đặc biệt chú ý trong con em công nhân và nông dân, để đào tạo ở các bậc đại học và sau đại học. Tăng ngân sách nhà nước cho việc cử người đi đào tạo ở các nước có nền khoa học và công nghệ tiên tiến. Khuyến khích việc du học tự túc"(5). Cùng với đó, chúng ta cần mở rộng hợp tác quốc tế về giáo dục - đào tạo, tranh thủ các dự án của các tổ chức quốc tế và nước ngoài về giáo dục - đào tạo, mở nhiều hình thức liên kết đào tạo với nước ngoài, tổ chức "du học tại chỗ".

Chất lượng của đội ngũ giáo viên các cấp là yếu tố quyết định chất lượng của sản phẩm giáo dục - đào tạo. Sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá gắn với phát triển kinh tế tri thức đang đòi hỏi chúng ta phải *xây dựng được đội ngũ giáo viên đủ về số lượng, bảo đảm về chất lượng, có trách nhiệm và lương tâm nghề nghiệp, tập trung tâm lực vào sự*

(5) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Sđđ.*, tr.111.

ng nghiệp giáo dục - đào tạo. Khi thông qua "Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 2001 - 2010", Đảng ta đã xác định rõ nhiệm vụ "phát triển đội ngũ giáo viên, coi trọng chất lượng và đạo đức sư phạm, cải thiện chế độ đãi ngộ", "bảo đảm về cơ bản đội ngũ giáo viên đạt chuẩn quốc gia và tỷ lệ giáo viên so với học sinh theo yêu cầu của từng cấp học"(6). Giải quyết nhiệm vụ quan trọng này đòi hỏi chúng ta phải có những chính sách tích cực, thoả đáng đối với việc đào tạo và sử dụng đội ngũ giáo viên. Những chính sách đó phải là kết quả của việc nhận thức sâu sắc vai trò "quốc sách hàng đầu" của giáo dục - đào tạo nhằm vào các mục tiêu:

Thứ nhất, nâng cao mức sống và điều kiện làm việc cho giáo viên, bảo đảm cho người thầy có thể lao động hết mình vì sự nghiệp "trồng người".

Thứ hai, xác lập được vị trí cao quý của người thầy trong xã hội trên tinh thần kế thừa và phát huy truyền thống "tôn sư trọng đạo" của dân tộc.

Thứ ba, nâng cao chất lượng đào tạo đội ngũ giáo viên, sử dụng hợp lý và khai thác có hiệu quả tài năng của họ.

Cuối cùng, *vấn đề nóng bỏng nhất và cũng quan trọng nhất đối với giáo dục - đào tạo lúc này là huy động các nguồn lực đầu tư cho nó: nhân lực, vật lực, tài lực.* Tăng cường đầu tư cho giáo dục - đào tạo đúng với yêu cầu "quốc sách hàng đầu" của nó, đòi hỏi chúng ta phải đổi mới cơ chế, chính sách nhằm huy động mọi nguồn lực có thể huy động được để phát triển giáo dục - đào tạo. Tình trạng sút kém, xuống cấp trên nhiều mặt của giáo dục - đào tạo hiện nay đều có nguyên

nhân ở chính sách đầu tư không thoả đáng, nhất là đầu tư tài lực. Kinh nghiệm của nhiều nước cho thấy đầu tư cho giáo dục - đào tạo chính là đầu tư cơ bản, đầu tư cho sản xuất, đầu tư cho sự phát triển nhanh, bền vững và hiệu quả nhất.

Đầu tư cho giáo dục - đào tạo không chỉ là đầu tư cho con người như một phương tiện, một động lực cơ bản để phát triển xã hội, mà còn là đầu tư cho chính mục tiêu phát triển con người của xã hội. Ý thức rõ tầm quan trọng của vấn đề này, khi thông qua "Phương hướng, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2006-2010", Đảng ta đã khẳng định chủ trương "sửa đổi chế độ học phí đi đôi với đổi mới cơ chế tài chính trong giáo dục và đào tạo theo hướng xác định đầy đủ chi phí dạy và học, chia sẻ hợp lý trách nhiệm chi trả giữa Nhà nước, xã hội và người học. Thực hiện miễn, giảm học phí và cấp học bổng cho học sinh nghèo, học sinh thuộc diện chính sách và học sinh giỏi"; đồng thời "ưu tiên đầu tư phát triển giáo dục và đào tạo ở vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số"(7). Thực hiện chủ trương này, chúng ta hoàn toàn có cơ sở để tin rằng, cùng với tiến trình đổi mới đất nước, sự nghiệp giáo dục - đào tạo ở nước ta sẽ có những bước phát triển mới, ngày càng đáp ứng nhu cầu phát triển con người cho công cuộc đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá gắn với phát triển kinh tế tri thức. □

(6) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Sdd.*, tr.204.

(7) Đảng Cộng sản Việt Nam. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X.* Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2006, tr.208, 209.